

ЗАТВЕРДЖЕНО
Методичною радою
університету
від 26.02.2020
(протокол №5)

Силабус
навчальної дисципліни
«Актуальні проблеми дошкільної освіти»
2026-2027 навчальний рік

Освітня програма: «Дошкільна освіта»
Спеціальність: А2 «Дошкільна освіта»
Галузь знань: А Освіта
Рівень вищої освіти: другий (магістерський).

Викладач	Донченко Ольга Сергіївна, доцент кафедри дошкільної освіти
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/donchenko/
Контактний телефон	066 4750007
E-mail викладача	olhadonchenko0@gmail.com
Графік консультацій	Вівторок, четвер: асинхронно

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Форма навчання	Кількість кредитів/годин	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Звітність
денна	3/90	12	12	76	екзамен
заочна		10	8	82	

Семестр: весняний

Мова навчання: українська.

Ключові слова: дошкільна освіта, індивідуальність дитини, індивідуальний підхід, індивідуалізація освітнього процесу, гендерне виховання, гендерно чутливий підхід, психолого-педагогічний супровід, діти дошкільного віку в умовах війни, резилентність, психологічна стійкість, переживання втрати, безпечний освітній простір, фізична безпека, психологічна безпека, соціальна безпека, інформаційна безпека, цифрове середовище, медіаграмотність, емоційне благополуччя, потреби дитини, підтримувальна комунікація, ефективне спілкування, STEM-освіта, STREAM-освіта, метод проєктів, інноваційні педагогічні технології, soft skills, професійний розвиток вихователя, професійний імідж, особистий бренд вихователя.

Мета курсу: формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про актуальні проблеми та сучасні тенденції розвитку дошкільної освіти, розвиток здатності здійснювати індивідуалізацію освітнього процесу та реалізовувати гендерно чутливий підхід; організовувати психолого-педагогічний супровід дітей дошкільного віку в умовах війни, сприяти формуванню їхньої резилентності та надавати педагогічну підтримку дітям, які переживають втрату; створювати фізично, психологічно, соціально та інформаційно безпечний освітній простір; забезпечувати емоційне благополуччя дітей і здійснювати ефективну підтримувальну комунікацію. Курс спрямований на формування готовності здобувачів застосовувати сучасні інноваційні технології дошкільної освіти, зокрема STEM/STREAM-освіту та метод проєктів, а також на розвиток soft skills, професійної рефлексії, особистісно-професійного зростання та

здатності формувати позитивний професійний імідж і особистий бренд вихователя закладу дошкільної освіти.

Компетентності та програмні результати навчання:

Програмні компетентності
Загальні компетентності ЗК-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо ЗК-6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності
Фахові компетентності спеціальності СК-1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій. СК-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами. СК-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці
Програмні результати навчання (ПР) ПРН-1. Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні. ПРН-4. Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності. ПРН-5. Організовувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії. ПРН-6. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини. ПРН-9. Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології і методики.

ЗМІСТ КУРСУ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. «ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ГЕНДЕРНО ЧУТЛИВЕ ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»

Тема 1. Проблема індивідуального підходу в дошкільній педагогіці

Розвиток індивідуальності дитини як пріоритет дошкільної освіти. Сутність та умови індивідуального підходу до виховання дошкільників. Індивідуальні особливості дітей дошкільного віку та їх урахування в практиці закладів дошкільної освіти. Психофізіологічні, пізнавальні, емоційно-вольові, поведінкові, мовленнєві та комунікативні особливості дошкільників. Урахування інтересів, схильностей і сильних сторін дитини. Індивідуалізація освітнього процесу під час режимних моментів, занять, ігрової та пізнавальної діяльності. Варіативність змісту, складності, темпу діяльності та педагогічної підтримки.

Тема 2. Гендерне виховання та індивідуальний підхід

Система категорій гендерної психології: стать, гендер, гендерна ідентичність, гендерні ролі, гендерні стереотипи. Гендерна соціалізація дитини дошкільного віку. Гендерне виховання в нормативних документах дошкільної освіти. Гендерні стереотипи в освітньому середовищі та педагогічній взаємодії. Принципи створення гендерно чутливого освітнього середовища. Реалізація гендерноосвітніх технологій у системі дошкільної освіти. Забезпечення рівних можливостей для розвитку та самореалізації кожної дитини.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. «АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВІЙНИ»

Тема 1. Психолого-педагогічний супровід дітей дошкільного віку в умовах війни

Теоретичні аспекти психолого-педагогічного супроводу дітей дошкільного віку в умовах війни. Вплив воєнних подій на психоемоційний розвиток дошкільників. Потреба дитини в безпеці, стабільності та підтримувальних взаєминах із дорослими. Особливості інформування дітей дошкільного віку з питань війни. Принципи психологічно безпечної комунікації з дитиною. Психолого-педагогічна підтримка дітей, які пережили вимушене переміщення. Досвід дітей, які

перебувають у вимушеній еміграції. Роль педагога та сім'ї у відновленні відчуття безпеки й передбачуваності життя дитини.

Тема 2. Формування резилентності у дітей дошкільного віку. Шляхи психолого-педагогічної підтримки дитини, що переживає втрату близьких

Поняття резилентності та особливості її формування в дошкільному віці. Чинники, що підтримують психологічну стійкість дитини. Роль безпечних стосунків, передбачуваності, гри та повсякденних рутин у формуванні резилентності. Особливості переживання горя дітьми дошкільного віку. Чинники, що впливають на травматизацію дитини в ситуації втрати. Вікові особливості розуміння смерті та реагування на втрату. Типові помилки дорослих у супроводі дітей, які втратили близьку людину. Психолого-педагогічні принципи підтримки дитини в ситуації горювання. Діяльність педагога щодо супроводу дітей, які переживають втрату.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. «БЕЗПЕЧНИЙ ОСВІТНИЙ ПРОСТІР ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»

Тема 1. Забезпечення фізичної, психологічної та соціальної безпеки дітей

Поняття безпечного освітнього середовища закладу дошкільної освіти. Фізична, психологічна та соціальна складові безпеки дитини. Чинники фізичної безпеки в освітньому просторі ЗДО. Психологічна безпека та емоційно комфортна атмосфера в дитячому колективі. Роль педагога у формуванні довірливих і підтримувальних взаємин із дітьми. Підтримувальна педагогічна комунікація. Соціальна безпека та формування позитивних взаємин між однолітками. Попередження конфліктів, агресивних проявів, приниження та виключення дитини з групи. Розвиток співпраці, взаємоповаги та емпатії у дитячому колективі.

Тема 2. Інформаційна безпека та медіаграмотність у цифровому середовищі

Цифрове середовище як складова сучасного дитинства. Особливості взаємодії дітей дошкільного віку з цифровими технологіями. Потенційні можливості та ризики цифрового середовища для розвитку дитини. Поняття інформаційної безпеки дошкільника. Вікововідповідне використання цифрових технологій у закладі дошкільної освіти. Основи медіаграмотності дітей дошкільного віку. Педагогічні стратегії безпечного та доцільного залучення дітей до цифрового середовища. Роль вихователя у формуванні культури використання цифрових технологій. Партнерство закладу дошкільної освіти та сім'ї у забезпеченні інформаційної безпеки дитини.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. «ЕМОЦІЙНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ДИТИНИ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»

Тема 1. Психолого-педагогічні основи забезпечення емоційного благополуччя дитини дошкільного віку

Поняття емоційного благополуччя дитини дошкільного віку. Потреби дитини як психологічна основа її емоційного благополуччя. Потреби в безпеці, любові, приналежності, підтримці та визнанні. Взаємозв'язок між задоволенням психологічних потреб, емоційним станом і поведінкою дитини. Негативні емоції дитини та їх вплив на поведінку. Страх, образа, гнів і тривога у дошкільному віці. Педагогічні засоби підтримки емоційного благополуччя дитини. Безумовне прийняття та емоційна підтримка. Формування позитивної дисципліни, саморегуляції та відповідальної поведінки. Педагогічні підходи до подолання стійкої неслухняності.

Тема 2. Організація ефективного спілкування з дитиною дошкільного віку

Спілкування як чинник емоційного благополуччя та особистісного розвитку дошкільника. Принципи гуманістичної та підтримувальної педагогічної комунікації. Безумовне прийняття дитини у педагогічній взаємодії. Активне слухання як засіб розуміння емоцій і потреб дитини. Техніки емпатійного реагування. Використання «Я-повідомлень» у спілкуванні з дошкільниками. Допомога дитині в усвідомленні та вербалізації власних почуттів. Попередження комунікативних бар'єрів і конфліктів. Формування взаємин, заснованих на підтримці, повазі та довірі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. «ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ»

Тема 1. STEM-освіта як інноваційна педагогічна технологія

Поняття інновацій та інноваційних педагогічних технологій у дошкільній освіті. Сутність і основні компоненти STEM-освіти. STEM та STREAM-підходи в сучасній дошкільній освіті. Педагогічний потенціал STEM/STREAM-освіти для розвитку дітей дошкільного віку. Інтеграція природничого, математичного, технологічного, інженерного та творчого компонентів у діяльності дітей. Дослідницька, експериментальна та конструктивна діяльність дошкільників. Організація STEM/STREAM-активностей у закладі дошкільної освіти. Роль вихователя у створенні розвивального STEM-середовища.

Тема 2. Метод проєктів у закладі дошкільної освіти

Сутність методу проєктів як сучасної педагогічної технології. Особливості проєктної діяльності дітей дошкільного віку. Мета, завдання та педагогічний потенціал проєктної діяльності. Основні типи проєктів у закладі дошкільної освіти. Етапи організації та реалізації проєкту. Вибір проблеми, планування, практична діяльність і презентація результатів проєкту. Роль педагога як організатора і фасилітатора дитячої діяльності. Взаємодія дітей, педагогів і батьків у реалізації проєктів. Відмінності та можливості інтеграції STEM-підходу і методу проєктів у практиці ЗДО.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. «ОСОБИСТИСНО-ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ТА ПРОФЕСІЙНИЙ ІМІДЖ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»

Тема 1. Soft skills у професійній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти

Поняття soft skills та їх значення у професійній діяльності сучасного вихователя. Структура soft skills педагога закладу дошкільної освіти. Комунікативність як складова професійної компетентності вихователя. Емоційний інтелект та емпатія у педагогічній діяльності. Креативність і критичне мислення педагога. Самоорганізація та управління професійною діяльністю. Командна взаємодія та конструктивне вирішення конфліктів. Прояв soft skills у взаємодії з дітьми, батьками та колегами. Самооцінка рівня розвитку soft skills. Основні способи та напрями розвитку гнучких навичок педагога.

Тема 2. Особливості формування особистого бренду вихователя ЗДО

Поняття професійного іміджу та особистого бренду вихователя закладу дошкільної освіти. Структура та складові особистого бренду педагога. Професійна компетентність, цінності, репутація та педагогічний стиль як основа професійного іміджу. Самопрезентація вихователя в професійному середовищі. Етичні засади формування особистого бренду педагога. Цифровий професійний імідж та використання соціальних мереж і професійних платформ. Роль професійної рефлексії, самоосвіти та безперервного професійного розвитку у формуванні бренду вихователя. Стратегії побудови та підтримки позитивного професійного іміджу.

4. Структура ОК

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б.	інд .	с. р.		л	п	лаб .	інд .	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 «ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ГЕНДЕРНО ЧУТЛИВЕ ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»												
Тема 1. Проблема індивідуального підходу в дошкільній педагогіці	8	2	2			4	7	2	-			5
Тема 2. Гендерне виховання та індивідуальний підхід	7	2	-			5	8	-	-			8
Разом за змістовим модулем 1	15	4	2			9	15	2	-			13
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 «АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВІДУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВІЙНИ»												
Тема 1. Психолого-педагогічний супровід дітей дошкільного віку в умовах війни	8	2	2			4	7	2	-			5

[illegible]

Тема 1. Soft skills у професійній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти	8	-	-			8	8	-	-			8
Тема 2. Особливості формування особистого бренду вихователя ЗДО	7	-	2			5	7	-	2			5
Разом за змістовим модулем 6	15	-	2			13	15	-	2			13
Усього годин	90	12	12			66	90	8	4			78
Модуль 2												
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин												

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний; інформаційно-аналітичний; проблемно-лекційний (висвітлення сучасних педагогічних проблем, аналіз наукових підходів); дискусія; колективне обговорення проблемних питань; аналіз педагогічних ситуацій; «мозковий штурм»; діалогічне спілкування викладача і студентів; дослідницько-пошукові методи (самостійна робота з науковими джерелами, складання ментальних карт, пам'яток, консультацій, написання есе, аналітичних повідомлень, проєктна діяльність (розроблення власних проєктів і моделей педагогічної діяльності), кейс-метод (аналіз конкретних педагогічних випадків, розроблення порад для батьків); практично-творчі методи: (виконання творчих завдань (створення колажів, моделей, артпроєктів), вправи з формування педагогічних умінь; рольові ігри та моделювання педагогічних ситуацій, метод тренінгу (вправи з розвитку комунікативних і емоційних навичок), метод арт-педагогіки (використання мистецтва для розвитку креативності й емоційного інтелекту), STEM/STREAM-методи (експериментування, моделювання, інтеграція науки, техніки, мистецтва); інформаційно-комунікаційні методи (використання цифрових технологій у навчанні, робота з електронними ресурсами, онлайн-платформами, створення мультимедійних презентацій, електронних порт фоліо, формування цифрової грамотності студентів); рефлексивно-оцінні методи (самооцінка та самоаналіз професійної діяльності. написання рефлексивних есе, розроблення програми особистісно-професійного розвитку, складання індивідуального плану самовдосконалення, аналіз власного професійного зростання); інтерактивні методи (навчання у співпраці («робота в парах», «робота в малих групах»)), взаємонавчання студентів, обмін досвідом, обговорення прикладів із практики).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): навчальний курс складається з лекційних, семінарських, практичних занять, а також самостійної та індивідуальної роботи здобувачів освіти. Лекційні заняття мають теоретико-практичний характер, спрямовані на формування системних знань з актуальних проблем дошкільної освіти. Лекції передбачають ведення письмового конспекту, опрацювання нормативно-правових документів, наукових джерел і аналітичних матеріалів. Семінарські заняття проводяться з використанням інтерактивних методів навчання: дискусії, мозковий штурм, аналіз педагогічних ситуацій (case study), робота в групах, презентації, обговорення результатів індивідуальних завдань. Підготовка до семінарів передбачає усне опрацювання теоретичних питань, участь у фахових дискусіях і захист власних напрацювань. Самостійна робота студентів включає опрацювання рекомендованої літератури, виконання творчих, аналітичних та дослідницьких завдань (есе, ментальні карти, пам'ятки, консультації, розробки освітніх моделей). Індивідуальні завдання спрямовані на розвиток професійної рефлексії, аналітичних і креативних умінь, формування soft skills, використання цифрових технологій в освітньому процесі. Усі види письмових робіт виконуються у друкованому або електронному вигляді (формат Microsoft Word або PowerPoint, за потреби — мультимедійна презентація). Навчальний процес орієнтований на активну участь здобувачів освіти, інтеграцію теоретичних знань із практичними навичками, розвиток критичного мислення, креативності, комунікативної

компетентності та професійної культури майбутнього педагога закладу дошкільної освіти. Використання ІІІ під час виконання освітніх завдань здобувачами регулюється тезами щодо політики БДПУ у використанні ІІІ в освітньому процесі (визначено засіданням методичної ради університету 17.10.2024, протокол №2).

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: технічне (комп'ютер), програмне (Microsoft Office: Power Point, Word; Moodle, репозитарій); наочність (презентації у форматі Power Point).

Система оцінювання та вимоги:

Семестровий контроль

Вивчення дисципліни передбачає складання екзамену/заліку (у весняному семестрі).

Допуск до екзамену передбачений за умови успішного навчання упродовж семестру, а саме: рейтинг поточної успішності здобувача повинен складати від 35 до 50 балів.

Екзамен/залік проводиться в тестовій формі.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			Середнє арифметичне за 6 ЗМ	Екзамен /залік	Разом
ЗМ 1	ЗМ2	ЗМ3... до ЗМ6	50	50	100
50	50	50			

ЗМ 1, ЗМ 2, ... – змістові модулі.

За підсумками навчання за один семестр здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 балів – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (екзамен)).

$$\frac{ЗМ1+ЗМ2+ЗМ3}{n} + 50 = 100, \text{ де}$$

$m =$

n

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість змістових модулів;

50 балів – екзамен/залік.

Шкала оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

90–100 балів (А) — здобувач вищої освіти демонструє **системне, глибоке й усвідомлене розуміння** актуальних проблем дошкільної освіти; вільно оперує основними поняттями та сучасними психолого-педагогічними підходами; критично аналізує професійні ситуації та пропонує **обґрунтовані, педагогічно доцільні й варіативні способи їх розв’язання**. Самостійно інтегрує теоретичні знання у практичну діяльність, аргументує власну професійну позицію, використовує сучасні наукові джерела та нормативні положення. Демонструє здатність проєктувати безпечне, індивідуалізоване й емоційно сприятливе освітнє середовище, застосовувати інноваційні технології, здійснювати професійну рефлексію та творчо виконувати практичні завдання.

78–89 балів (В) — здобувач демонструє **грунтовне розуміння** основного змісту дисципліни, правильно використовує професійну термінологію, встановлює зв’язки між теоретичними положеннями та практикою дошкільної освіти. Самостійно аналізує типові професійні ситуації, добирає доцільні способи психолого-педагогічного супроводу дітей та організації освітнього середовища, аргументує запропоновані рішення. Уміє застосовувати сучасні педагогічні підходи й технології; допускає окремі несуттєві неточності, які не впливають на загальну правильність висновків.

65–77 балів (С) — здобувач **достатньо володіє змістом дисципліни**, розуміє основні поняття та підходи, здатний аналізувати педагогічні ситуації й застосовувати набуті знання у типових професійних умовах. Виявляє здатність до узагальнення та встановлення зв’язків між окремими проблемами дошкільної освіти, однак аргументація професійних рішень не завжди є достатньо повною. Потребує часткової підтримки під час виконання складних аналітичних і проєктувальних завдань; допускає окремі змістові помилки.

58–64 бали (D) — здобувач демонструє **базове розуміння** основних проблем і понять дисципліни, відтворює ключові теоретичні положення та може частково застосувати їх під час аналізу нескладних професійних ситуацій. Педагогічні рішення переважно типові, їх обґрунтування неповне; встановлення зв’язків між теоретичними положеннями та практикою викликає труднощі. Під час виконання практичних завдань потребує допомоги викладача, допускає суттєві неточності.

50–57 балів (Е) — здобувач володіє **мінімально необхідним обсягом знань і вмінь**, розпізнає основні поняття та проблеми сучасної дошкільної освіти, відтворює окремі теоретичні положення. Здатний виконувати прості професійно орієнтовані завдання за зразком або з допомогою викладача, проте має труднощі з аналізом педагогічних ситуацій, аргументацією власної позиції, вибором доцільних способів педагогічної взаємодії та перенесенням теоретичних знань у практичний контекст.

35–49 балів (FХ) — здобувач демонструє **фрагментарне розуміння змісту дисципліни**, має суттєві прогалини у знанні основних понять і сучасних підходів дошкільної освіти. Не може самостійно проаналізувати професійну ситуацію, обґрунтувати педагогічне рішення або запропонувати доцільні способи організації взаємодії з дітьми. Практичні завдання виконує частково, із суттєвими помилками; програмні результати навчання досягнуті недостатньою мірою.

1–34 бали (F) — здобувач **не демонструє необхідного рівня опанування змісту дисципліни**; знання основних понять, проблем і підходів є несистемними або відсутніми. Не здатний застосовувати теоретичні положення для аналізу професійних ситуацій та розв’язання практичних завдань, не обґрунтовує педагогічні рішення. Програмні результати навчання не досягнуті; необхідне повторне вивчення освітнього компонента.

Рекомендована література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Київ : Міністерство освіти і науки України, 2021.
2. Беленька Г. В. Професійна підготовка вихователя закладу дошкільної освіти : навч. посіб. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2021. 260 с.
3. Богуш А. М. Дошкільна педагогіка : підручник. Київ : Слово, 2020. 400 с.
4. Вишняченко С. А., Сальник І. В. Аналіз розвитку STEM-освіти у світі та в Україні. *Наукові записки молодих учених*. 2024. № 13. С. 45–56.

5. Горлова А. С., Калашнікова Ю. М. Шляхи розвитку soft skills як передумова формування соціальної компетентності майбутнього вчителя. *Актуальні проблеми гуманітарних і природничих наук*. 2022. Вип. 47(2). С. 203–209.
6. Джус О. В., Лукачович М. М. Брендинг вихователя закладу дошкільної освіти як складова професійного розвитку педагога. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2020. № 165. С. 56–60.
7. Зливков В. Л., Лукомська С. О., Євдокимова Н. О., Ліпінська С. В. Діти і війна : монографія. Київ ; Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2023. 221 с.
8. Каньоса Н. Г., Гордійчук М. В. Актуальність розвитку soft skills у реалізації індивідуальної освітньої траєкторії майбутніх фахівців дошкільної освіти. *Гуманізація навчально-виховного процесу*. 2022. № 1(101). DOI: 10.31865/2077-1827.1(101)2022.264940.
9. Клименко В. М. Професійний розвиток педагогів у контексті формування гнучких навичок (soft skills). *Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2024. № 85. С. 45–50.
10. Компанець Н. М. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями емоційно-вольового розвитку в інклюзивному навчанні : наук.-метод. посіб. Київ, 2023.
11. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2020. Т. 2, № 1.
12. Кононко О. Л. Психологічний супровід розвитку дитини дошкільного віку : навч. посіб. Київ : Освіта, 2020. 240 с.
13. Коркішко О. Г., Дрига А. І., Онищенко Р. М. Зміст та складові soft skills особистості майбутнього викладача. *Гуманізація навчально-виховного процесу*. 2024. № 1(103). С. 87–95.
14. Кошель А. О. Розвиток soft skills у майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти як необхідний компонент конкурентоспроможності на ринку праці. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки*. 2023. № 2(26). С. 115–121.
15. Кравчина О. Є. Створення і розвиток особистого бренду вчителя за допомогою цифрових технологій. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2023. № 93(1). С. 162–174.
16. Кремень В. Г. Освіта дітей раннього та дошкільного віку в контексті їх життєвих цінностей. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2021. Т. 3, № 2. С. 1–8.
17. Крутий К. Л. STREAM-освіта, або Стежинки у Всесвіт: альтернативна програма формування культури інженерного мислення в дітей передшкільного віку. Запоріжжя : ЛПІС, 2019. 148 с.
18. Куземко Л. В. Цифрові технології в дошкільній освіті : навч.-метод. матеріали. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023. 60 с.
19. Ладивір С. О. Психічне здоров'я дитини дошкільного віку: теорія і практика підтримки. Київ : Педагогічна думка, 2019. 256 с.
20. Ляшенко О. І. STEM-освіта: поступ від узгодження програм до дидактичної системи. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2023. Т. 5, № 2.
21. Ляшенко О. І. STEM as an educational branch of the New Ukrainian School. *STEAM-освіта: від теорії до практики : матеріали міжнар. наук.-практ. конф.* Київ, 2024. С. 11–14.
22. Луценко І. Реалізація індивідуально-типологічного підходу в освітньому процесі. *Освітній дискурс*. 2021. № 4. С. 45–53.
23. Нагорняк Л. О. Формування професійного іміджу сучасного педагога в умовах цифрового освітнього середовища. *Освітній простір України*. 2022. № 22. С. 125–131.
24. Паласевич І. Практичні аспекти реалізації індивідуального підходу до розвитку дитини-дошкільника в ЗДО. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 54, т. 2. С. 112–114. DOI: 10.24919/2308-4863/54-2-39.
25. Петренко І. В. Формування лідерських якостей педагога як важливої складової soft skills. *Педагогічний альманах*. 2023. № 49. С. 92–97.
26. Піроженко Т. О. Психічний розвиток дитини дошкільного віку: сучасний погляд. Київ : Генеза, 2019. 272 с.
27. Піроженко Т. О., Карабаєва І. І. Емоційний розвиток дошкільників у сучасному освітньому просторі. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2020. № 29. С. 112–118.
28. Піроженко Т. О., Кононко О. Л. Емоційний розвиток дитини дошкільного віку в умовах соціальних змін. Київ : Генеза, 2020. 208 с.

29. Піроженко Т. О., Ладивір С. О. Дитина у кризових життєвих обставинах: психологічна підтримка та педагогічний супровід. Київ : Саміт-Книга, 2021. 192 с.
30. Піроженко Т. О., Соловійова Л. І., Карабаєва І. І., Гурковська Т. Л., Федорчук О. І. Психологічна стійкість дитини дошкільного віку: визначення та підтримка розвитку : підручник. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2025. 162 с.
31. Поліхун Н. І., Постова К. Г., Онопченко Г. В., Онопченко О. В., Шевченко І. М. STEM/STEAM-освіта: від теорії до практики : метод. посіб. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. 121 с.
32. Про дошкільну освіту : Закон України від 06.06.2024 № 3788-IX.
33. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005.
34. Про схвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.08.2022 № 752-р.
35. Психологічна допомога дітям під час війни : методичні рекомендації для педагогів і батьків / за ред. О. Л. Кононко. Київ : Педагогічна думка, 2023. 160 с.
36. Психологічна підтримка дітей у надзвичайних ситуаціях : метод. рекомендації для педагогів / МОН України, ЮНІСЕФ. Київ, 2022. 120 с.
37. Психологічна підтримка учасників освітнього процесу в умовах війни : методичні рекомендації. Київ : Український інститут розвитку освіти, 2022. 92 с.
38. Психосоціальна підтримка дітей у кризових ситуаціях : практичний посібник для педагогів / МОН України, ЮНІСЕФ. Київ, 2023. 96 с.
39. Самойленко О. А., Брюховецька І. В., Штайнер Т. І. Педагогічні умови формування soft skills у майбутніх педагогів у процесі професійно-педагогічної підготовки. *Молодь і ринок*. 2024. № 10(222). С. 58–63.
40. Сисоєва С. О. Освітній процес у закладах дошкільної освіти в умовах воєнного стану: виклики, рішення, перспективи. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2023.
41. Смолук С. Упровадження інноваційних технологій в освітній процес закладу дошкільної освіти. *Acta Paedagogica Volyniensis*. 2022. № 3. С. 3–8.
42. STEAM-освіта: від теорії до практики : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. 406 с.
43. Степанова Н. С. Розвиток емоційного інтелекту в майбутніх вихователів як однієї з важливих навичок професійної діяльності. *Вища освіта України*. 2023. № 3(90). С. 112–118.
44. Тарарак Н. Г. Цифрові технології та методики дошкільної освіти. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2023. 156 с.
45. Топузов О. М. та ін. Теорія і практика індивідуалізації навчання : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2024.
46. Центр гідності дитини Українського католицького університету. Безпечне освітнє середовище : посібник для педагогів. Львів : УКУ, 2021. 112 с.
47. Шабала Ю. В. Розвиток особистого бренду педагогічних працівників у процесі підвищення кваліфікації. Бібліотека ІТЗН НАПН України, 2024.
48. OECD. *Equity, Diversity and Inclusion in Early Childhood Education and Care*. Paris : OECD Publishing, 2023.
49. UNESCO. *Global Report on Early Childhood Care and Education*. Paris : UNESCO, 2024.
50. UNICEF. *Investing in Early Childhood Development in Ukraine: A Brighter Future*. New York : UNICEF, 2024.

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>

* Пропущені заняття повинні бути відпрацьовані протягом двох тижнів, при недотриманні цього терміну кількість штрафних балів подвоюється.

**Пропущені з поважних причин заняття (причина підтверджується документально) повинні бути відпрацьовані без нарахування штрафних балів протягом двох тижнів з моменту поновлення навчання.